UNIVERZITET U BEOGRADU
FILOLOŠKI FAKULTET

IZVEŠTAJ O PODOBNOSTI TEME, KANDIDATA I MENTORA ZA IZRADU DOKTORSKE DISERTACIJE

I PODACI O KOMISIJI

Odlukom od 10.7.2017. godine Nastavno-naučnog veća Filološkog fakulteta Univerziteta u Beogradu obrazovana je Komisija za ocenu podobnosti doktoranda Rime (Subhi) Taher i teme doktorske disertacije pod naslovom „U javnoj službi: usmeno i pismeno prevođenje za migrante i izbeglice u srpskoj lokalnoj zajednici“ (*In public service: Interpreting and Translating for Migrants and Refugees in the Serbian Local Community*).

Sastav komisije:

1. dr Mirjana Daničić, docent za užu naučnu oblast Anglistika, predmet Translatologija, izabrana 13.10.2015, Filološki fakultet u Beogradu;

2. dr Jelena Vujić, redovni profesor za užu naučnu oblast Anglistika, predmet Engleski jezik, izabrana 7.12.2016, Filološki fakultet u Beogradu

3. dr Jelena Filipović, redovni profesor za užu naučnu oblast Hispanistika, predmet Španski jezik, izabrana 30.12.2010, Filološki fakultet u Beogradu.

II BIOGRAFIJA KANDIDATA

Kandidat Rima Subhi Taher je rođena 29.03.1983. godine u Garjanu, u Libiji. Engleski jezik diplomirala je na Univerzitetu Džabal el-garbi, u Garjanu, u Libiji 2004. godine. Na Filološkom fakultetu u Beogradu 2011. godine stekla je zvanje mastera iz oblasti Engleska književnost. Nakon završenih master studija, upisala je doktorske studije na Filološkom fakultetu u Beogradu, na kojima je položila sve ispite. Angažovana je kao nastavnik engleskog jezika na kursevima koji se organizuju za migrante sa Bliskog i Srednjeg istoka. Takođe, radi kao usmeni prevodilac u migrantskoj zajednici u Srbiji, a njeno zanimanje se može opisati kao prevođenje u javnim službama (*public service interpreting*).

III BIBLIOGRAFIJA KANDIDATA (odabrani radovi)

A) Stručni i naučni radovi:

Taher, Rima. „The elements of popular culture in *The Great Gatsby".* International Journal of Scientific and Research Publications 7/4, 2017. ISSN 2250-3153.

IV OCENA DA JE KANDIDAT PODOBAN DA RADI DISERTACIJU

Uvidom u biografiju i bibliografiju kandidata, komisija smatra da kandidat Rima Taher ispunjava uslove za izradu doktorske disertacije.

V OCENA PODOBNOSTI PREDLOŽENOG MENTORA

Za mentora je predložena dr Mirjana Daničić, docent na Filološkom fakultetu u Beogradu, na Katedri za anglistiku.

Biobibliografija mentora:

Knjige:

Мирјана Даничић & Наташа Илић (2017): *Збирка тестова са пријемних испита из енглеског језика за профил Енглески језик и књижевност*. Београд: Филолошки факултет. ISBN 978-86-6153-433-1, 118.

Мирјана Даничић & Наташа Илић (2011): *Збирка тестова са пријемних испита из енглеског језика (за групу Енглески језик и књижевност).* Београд: Филолошки факултет. ISBN 978-86-6153-155-2, 57. Друго издање: (2015): *Збирка тестова са пријемних испита – Енглески језик за профил Енглески језик и књижевност*. Београд: Филолошки факултет. ISBN 978-86-6153-279-5, 99. Треће издање: (2016): *Збирка тестова са пријемних испита из енглеског језика за профил Енглески језик и књижевност*. 3. издање. Београд: Филолошки факултет. ISBN 978-86-6153-340-2, 99.

Čubrović, Biljana & Mirjana Daničić (2004): *English Entrance Exam Practice 2 – tests with key and explanatory notes*. Beograd: Philologia, ISBN 86-84461-03-7, 120. Drugo izdanje: (2007): *English Entrance Exam Practice 2 – tests with key and explanatory notes,* 2. izmenjeno i dopunjeno izdanje. Beograd: Philologia, ISBN 978-86-84461-11-9, 121.

Čubrović, Biljana & Mirjana Daničić (2005): *English Entrance Exam Practice 3 – tests with key and explanatory notes*. Beograd: Philologia, ISBN 86-84461-07-X, 136.

Čubrović, Biljana, M. Daničić et al. (2003): *English Entrance Exam Practice – 5 tests with key and explanatory notes*. Beograd: Philologia, ISBN 86-84461-00-2, 98.[English Entrance Exam Practice - tests with key and explanatory notes, 2. izmenjeno i dopunjeno izdanje, 2003, ISBN 86-84461-02-9, 134; 3. dopunjeno izdanje, 2005, ISBN 86-84461-06-1, 136; 4. ažurirano izdanje, 2009, ISBN 978-86-84461-13-3, 136]

Izabrani radovi:

- Daničić, Mirjana: Transforming the Traditional Approach to Translation Teaching Strategies. *Belgrade English Language & Literature Studies*, volume 8, 195-202, 2016, ISSN 1821-3138, UDC 371.3::811.111.

- Daničić, Mirjana: Toni Morrison's *Jazz* City – a locus of black pride and trauma. *Folia Linguistica et Litteraria: časopis za nauku o jeziku i književnosti*, 15, 149–155, 2016, ISSN 1800-8542. Nikšić: Institut za jezik i književnost, Filološki fakultet, UDC 821.111(73).09-31.

- Даничић Мирјана. Преводилачки проблеми у припреми националне верзије правних тековина Европске уније. *Културе у преводу (тематски зборник)*. Београд: Филолошки факултет, 2016, 499–508, ISBN 978-86-6153-356-3.

- Daničić, Mirjana: "The Manipulation of the Narrative in the Hands of Toni Morrison". *Narrative Being Vs. Narrating Being*, ed. by Armela Panajoti & Marija Krivokapić. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 209-218, 2015, ISBN 978-1-4438-8093-0.

- Daničić, Mirjana and Biljana Čubrović: "In Full Swing (The cultural embrace of the 18th century Balkans and Hapsburg empire in *Fear and Servant* (2000) by Mirjana Novaković and 20th century Balkans and America as a promised land in *Bunker Swing* (2013) by M. Djurdjević & B. Mladjenović)". *The Journal of Intercultural Studies*, number 39, Osaka: The Intercultural Research Institute, Kansai Gaidai University, 2014 65-74, ISSN 0388-0508.

- Daničić, Mirjana and Biljana Čubrović: "Edging the Dark Out – the Cultural Embrace of the 18th Century Balkans and Hapsburg Empire in *Fear and Servant* (2000) by Mirjana Novaković" (UDC 821.163.41.09-31 Novaković M. 82.0:392.28). *English Language and Literature Studies: Embracing Edges – ELLSEE Proceedings*, ed. by Z. Paunović. Belgrade: Faculty of Philology, 2014, 597–603, ISBN 978-86-6153-197-2.

- The Spiritual Power of Toni Morrison's Fiction. *Literature and Spirituality in the English-Speaking World* ed. by K. Birat and B. Zaugg. Berne: Peter Lang, 2014, 177-191, ISBN 978-3-0343-1494-7.
- Čubrović, B & M. Daničić. 'My name is Balkan. – Hers Europe.' : The (Un)Exotic Images of the West in the Anglo-Serbian Literary Relations. *The Journal of Intercultural Studies,* number 38. Osaka: The Intercultural Research Institute, Kansai Gaidai University, 2013, 7-15, ISSN 0388-0508.
- Facing the Other in Toni Morrison's *A Mercy. The Face of the Other in Anglo-American Literature*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2011, 111-119, ISBN (13): 978-1-4438-3351-6.

- Ženski glas u prozi Toni Morison. Cetinje/Podgorica: *ARS časopis za književnost, kulturu i društvena pitanja 5-6*, 2010, 217-222, ISSN 0352-6739.
- On the Borders of Storytelling: Do Unconventional Beginnings Lead to (Un)conventional Endings? *On the Borders of Convention.* Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2010, 47-58, ISBN 978-1-4438-2224-4.
- Ženski glas u prozi Toni Morison. U monografiji *Size Zero / Mala Mjera*. Podgorica: Podgorička pobjeda, 2009, 115-123, ISBN 978-86-309-0278-9.
- The New Cultural Politics: Encounters between Race and Gender – Blackness and Feminism – in Toni Morrison's Novels", poglavlje broj 8 u *Recounting Cultural Encounters*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2009, 119-128, ISBN 978-1-4438-0566-1.
- Morisonina trilogija – eksperimentisanje žanrovskim konvencijama? *Savremena proučavanja jezika i književnosti*, godina I, knjiga 2. Kragujevac: Filološko-umetnički fakultet u Kragujevcu, 2009, 165-174, ISBN 978-86-85991-17-2.
- Građenje afroameričkog kulturnog subjektiviteta kroz prikazivanje rasnog otpora i fragmentaciju istorije u romanu *Voljena* Toni Morison. U zborniku *"Književnost, društvo, politika"* (Srpski jezik, književnost, umetnost : Zbornik radova sa naučnog skupa održanog na Filološko-umetničkom fakultetu u Kragujevcu 26. i 27. oktobra 2007. godine, Knjiga II). Kragujevac: Filum / Skupština grada, 2008, 271-280, ISBN 978-86-85991-10-3.
- What's Love Got to Do with It: Different Postmodern Forms of Love in Toni Morrison's Novel *Love*. U zborniku: *Challenging Theory and Improving Practice: Cultural Issues in English Language and Literary Studies*. Nikšić: Filozofski fakultet, 2008, 163-69.
- Restructuring Cultural Boundaries: Reconstruction, Revisiting and Revisioning of the Past in Toni Morrison's *Beloved* (UDC 821.111(73).09.31 Morison T.). U zborniku: *International Conference English Language and Literature Studies: Structures across Cultures Ellssac Proceedings,* Volume II. Beograd: Filološki fakultet, 2008, 113-121, ISBN 978-86-86419-46-0.
- Glasovi afroameričke muzičke tradicije u prozi Toni Morison (UDK 821.111(73).09-3 Morison T. 78.036.9(73)). U zborniku: *Glas u jeziku, književnosti i kulturi*. Beograd: *Philologia*, 2007, 27-40, ISBN 978-86-844461-12-6.
- Cultural Discourse in Toni Morrison's *Song of Solomon* and *Beloved*. *New Perspectives: Essays on Language, Literature and Methodology.* Nikšić: Filozofski fakultet, 2007, 194-200, ISBN 978-86-7798-015-3.

Komisija smatra da doc. dr Mirjana Daničić ispunjava sve uslove za mentora ove doktorske disertacije za oblast Anglistika.

VI OCENA PODOBNOSTI TEME

Formulacija naziva teze (naslova) – (*In public service: Interpreting and Translating for Migrants and Refugees in the Serbian Local Community*) podrazumeva ispitivanje i opisivanje svih osobenosti usmenog prevođenja za potrebe migranata i izbeglica sa Bliskog i Srednjeg istoka u lokalnim zajednicama u Srbiji.

Komisija zaključuje da je radni naslov teze prikladan i da dobro opisuje suštinu predložene teme istraživanja.

Predmet istraživanja

Predmet ovog istraživanja jeste usmeno prevođenje za migrante i izbeglice koji iz zemalja Bliskog i Srednjeg istoka prolaze kroz Srbiju na putu za Zapadnu Evropu, kao i pozicija prevodioca koji radi sa migrantskom i izbegličkom populacijom u lokalnim zajednicama u Srbiji. Pitanje usmenog i pisanog prevođenja za migrante i izbeglice proizilazi iz spoznaje prevodioca da doslovno prevođenje značenja reči u radu sa migrantima nije uvek dovoljno, već je potrebno da prevodilac pronađe način da celu jednu kulturu prenese ciljnoj grupi koja potiče iz različite kulture. Istraživanje treba da opiše osnovne vrste prevođenja u javnim službama i odnos tog prevođenja prema problemima koji se javljaju tokom jezičke komunikacije između migranata i izbeglica i srpskih nadležnih organa, odnosno između izbeglica i međunarodnih organizacija koje se bave pitanjima migranata koji prolaze kroz Srbiju. Ti problemi obuhvataju razne kulturološke, socijalne, političke i ekonomske aspekte.

Istraživanje je u velikoj meri usredsređeno na pitanje kako se prisustvo, odnosno odsustvo prevođenja (usmenog ili pisanog) odražava na oblikovanje socijalnog, ekonomskog i kulturnog identiteta migranata. Ono se bavi posledicama manjka komunikacije između izbeglica i njihovih domaćina, kao i mogućim opasnostima do kojih može dovesti samoprevođenje (*self-translation*).

Istraživanje se zasniva na činjenici da i prevođenje i migracije predstavljaju geografsku, kulturnu i lingvističku promenu (Svensson 17). Ako bi se prevođenje, naročito prevođenje za javne službe, posmatralo izolovano od njegove socijalne i kulturološke uloge u procesu migracija, ispustila bi se važna dimenzija ovog zanimanja. Iako postoje razne vrste lingvističkih problema na koje prevodilac može naići u procesu prevođenja (leksičke, gramatičke, stilističke itd), u radu sa migrantima nerazumevanje njihovog porekla i njihove kulture može predstavljati veću prepreku od nedovoljno dobrog poznavanja jezika. Predmet ovog istraživanja podrazumeva da se osvetle problemi i postave pitanja o ulozi prevodioca u prevođenju za javne službe tokom rada sa migrantima i izbeglicama u lokalnim zajednicama u Srbiji.

Komisija zaključuje da je predloženi predmet istraživanja svojom složenošću, a naročito aktuelnošću i značajem u oblasti disertacije podoban za dalju obradu i istraživanje.

Bibliografija preliminarnih istraživanja

Kandidat je priložio preliminarnu bibliografiju koja, pored štampanih publikacija, obuhvata i elektronske izvore dostupne na Internetu. Ovde navodimo jedinice najznačajnije za istraživanje:

1. Bhabha, Homi Jehangir. *The location of Culture*. Oxon: Routledge, 1993.
2. Bushnak, Nada. *Discussing Arabic Literary Translation: Problems and Possible Solutions – With reference to Tears on the Slopes of Glory*. 2012 [Internet] Dostupno na: http://library.effatuniversity.edu.sa/finalprojects/Humanities/Discussing-arabic-literary-tranlation-2012.pdf.
3. Catford, D and Sears, D. *A linguistic Theory of Translation*. Language varieties in Translation.

Oxford: OUP 1965.
4. Hatim, B. and I. Mason. *Discourse and the Translator*. Abingdon, Oxon: Routledge, 2013.
5. Inghilleri Moira. *Translation and Migration*. Oxon: Routledge, 2017.
6. *Interpreting in a Refugees context* (RLD 3). UNHCR, June 1993. PDF.

7. Nida, E. A. 'Linguistics and ethnology in Tranlastion problems'. D. Hymes (ed.) *Language in Culture and Society; A reader in Linguistics and Anthropology*. New York, Evanston & London: Harper& Row, 1964.

8. Palmer, F.R. *Semantics,* Ch: The word. Cambridge: Cambridge University Press, 1976.

9. Svensson, Anette. *A translation of worlds: aspects of cultural translation and Australian migration literature*. Umeå: Institutionen för språkstudier, Umeå universitet, 2010.

10. Terran, Patrick Zabalbeascoa. *A New Factor in Translation Theory, an Old Factor in Translation Practice: The Client*. Sintagma – Revista di linguistic, broj 4, ISSN 0214-9141. Lleida: Universitat de Lleida, 1992, 35–45.

Ciljevi istraživanja:

Cilj ovog doktorskog istraživanja jeste da se sagledaju osobenosti prevođenja za javne službe u radu prevodilaca sa migrantima i izbeglicama koji prolaze kroz Srbiju na putu od Bliskog i Srednjeg istoka do Zapadne Evrope. Takođe, istraživanje treba da rastumači ulogu prevodioca, odnosno da objasni na koje načine se usmeno prevođenje u radu sa migrantima razlikuje od neke druge vrste usmenog prevođenja. Krajnji cilj istraživanja jeste da pomogne usmenim prevodiocima koji rade sa migrantima i izbeglicama da reše probleme koji svakodnevno iskrsavaju „na terenu" usled kulturološkog, socijalnog, političkog, ekonomskog i lingvističkog nerazumevanja.

Hipoteze:

Kako bi se navedeni ciljevi ostvarili u radu, kandidat namerava da u radu ispita sledeće pretpostavke i pojave i da pokuša da odgovori na sledeća pitanja:

- Teškoće i problemi sa kojima se prevodilac suočava u radu sa migrantima i izbeglicama dok prevodi u javnim službama ili „na terenu□;
- Da li dolazi do promene u pristupu prevodioca kada on/ona prelazi sa jednog jezika na drugi?
- Šta prevodilac treba da izbegava u radu sa migrantima i izbeglicama;
- Koju ulogu ima prevodilac u radu „na terenu□ i šta se, osim prevodilačkog posla, očekuje da on/ona radi;
- Koji su mogući razlozi lingvističkog i kulturološkog nerazumevanja;
- Moguća rešenja prevodilačkih i kulturoloških nedoumica;
- Vanjezički faktori koji utiču na prevođenje u radu sa migrantima u lokalnim zajednicama u Srbiji.

Očekivani rezultati:

Najznačajniji predviđeni rezulati predloženog doktorskog istraživanja ogledali bi se u sledećem:

- Prateći različite teorijske okvire, definisaće se prevođenje za javne službe, prevođenje za migrante i izbeglice i uloga prevodioca u ovom kulturološkom i jezičkom kontekstu.
- Određivanje primarnog okvira istraženih pojava usmenog i pisanog prevođenja.
- Pojasniće se mesto i uloga prevodioca u diskursu javnih službi sa migrantima i izbeglicama.
- Identifikacija šireg vanjezičkog konteksta tipičnog za rad sa migrantima i izbeglicama koji na putu sa Bliskog i Srednjeg istoka ka zemljama Zapadne Evrope prolaze kroz Srbiju.
- Istražiće se uticaj prevodioca na razumevanje kulturološkog, socijalnog i političkog konteksta, što svakako može imati praktičnu primenu u svakodnevnom radu prevodilaca sa migrantima.
- Detaljno će se opisati i analizirati određeni primeri iz prakse (kroz studiju slučaja), kao i izvođenje zaključaka na osnovu sprovedene analize.
- Jedan od ciljeva rada jeste utvrđivanje translatoloških perspektiva i tendencija u radu sa migrantima i izbeglicama u skladu sa situacijom u lokalnim zajednicama. Razmotriće se na koje se načine menjaju jezik i sama struktura komunikacija u zavisnosti od osobenosti svakog pojedinačnog migranta, ali i prevodioca.

Plan rada:

Rad bi se načelno sastojao od tri velike celine koje bi bile podeljene na manje podceline.

U prvom delu bi se pošlo od objašnjenja i rasvetljavanja pojma i pojave prevođenja za javne službe, kao i svih specifičnosti prevođenja za migrantsku zajednicu. U uvodnom delu daje se opis teorijskog okvira koji će autor koristiti u doktorskom istraživanju. Zatim bi se teorijsko razmatranje proširilo na analizu primera iz prevodilačke prakse (studija slučaja) kako bi se opisale i definisale pojave navedene u uvodnom delu i kako bi se prešlo iz teorijskog okvira na praktični pristup.

Centralni deo rada predstavljala bi analiza navedenih primera kojoj bi prethodilo postavljanje pitanja na koje analiza treba da odgovori. Ovo je jako važno, jer bi se na osnovu utvrđivanja određenih mehanizama mogla pronaći rešenja za jezičke i vanjezičke poteškoće na koji prevodioci koji rade sa migrantima svakodnevno nailaze.

U zaključnom, trećem delu rada, očekuje se da autor sistematično prikaže rezultate istraživanja i pregledno navede zaključke do kojih je istraživanje dovelo, kao i da iznese pretpostavke za budući razvoj one grane translatologije koja proučava prevođenje za javne službe.

Metode istraživanja:

U skladu sa predmetom i ciljem predloženog doktorskog istraživanja, a u cilju izvođenja relevantnih rezulatata primeniće se različite metode. U delu koji se odnosi na empirijsko istraživanje, primarno je da autor istraživanja definiše i odredi problem koji istražuje, kao i ciljeve istraživanja. Zatim, autor postavlja određene hipoteze i definiše ključne pojmove. Na osnovu analize primera prikupljenih u svakodnevnoj prevodilačkoj praksi, izvode se određeni (logični) zaključci. Podatke dobijene analizom autor obrađuje i pregledno prikazuje (dijagramom ili tabelarno). Najzad, autor istraživanja tumači zaključke i daje svrsishodne sugestije za buduće naučno i stručno postupanje. Imajući u vidu da je ovo empirijsko istraživanje i uzimajući u obzir brojne specifičnosti prevođenja za migrante i izbeglice, koristiće se studija slučaja kao glavni istraživački metod. Cilj metode studija slučaja u ovom istraživanju jeste da prouči opšti translatološki problem predstavljanjem i analizom individualnih slučajeva koji se mogu uzeti kao tipični. Zbog toga se istraživanje može klasifikovati kao deskriptivno, jer će pri analizi primera, pojava i rezultata biti upotrebljen deskriptivni metod. Dakle, metode istraživanja obuhvataju analizu i sintezu, metodu generalizacije i specijalizacije, metodu apstrakcije i konkretizacije, metodu dokazivanja (i opovrgavanja, ako bude potrebno), metodu deskripcije, metodu kompilacije, empirijsku metodu, deskriptivnu metodu, metodu studije slučaja, po potrebi metodu anketiranja i nezaobilaznu induktivno-deduktivnu metodu.

VII ZAKLJUČAK SA OBRAZLOŽENOM OCENOM O PODOBNOSTI TEME I KANDIDATA

Kandidat Rima Subhi Taher, master, pokazala je dosadašnjim naučnim radom, kao i preliminarnim istraživanjima koja su prethodila prijavljivanju teme za doktorsku disertaciju, da je podoban kandidat da piše doktorsku disertaciju.

Na osnovu navedenih podataka o kandidatu, Komisija konstatuje da je Rima Taher podoban kandidat za izradu doktorske disertacije. Tu podobnost potkrepljuje i iscrpno obrazloženje procesa istraživanja i predmeta rada. Tema disertacije „U javnoj službi: usmeno i pismeno prevođenje za migrante i izbeglice u srpskoj lokalnoj zajednici“ (*In public service: Interpreting and Translating for Migrants and Refugees in the Serbian Local Community*), kako se zaključuje na osnovu iznetog obrazloženja, otvara mogućnosti za nove naučne rezultate i inovativne interpretacije postojećih translatoloških teorija i praksi. Povrh toga, rezultati iscrpnog istraživanja mogu primenu naći kako u svakodnevnoj prevodilačkoj praksi u radu sa migrantima i izbeglicama, tako i u prevođenju za javne službe u lokalnim zajednicama u Srbiji.

Na osnovu postavljenih ciljeva i očekivanih rezultata, Komisija konstatuje da je predložena tema podobna za izradu doktorske disertacije u oblasti translatoloških nauka. Na osnovu navedenih podataka o predloženom mentoru (obimna bibliografija relevantnih naučnih

radova), Komisija konstatuje da je doc. dr Mirjana Daničić podobna za mentora predložene doktorske disertacije.

Na osnovu iznetog, Komisija predlaže Nastavno-naučnom veću Filološkog fakulteta Univerziteta u Beogradu da donese pozitivne ocene o podobnosti kandidata Rime Taher, a da se za mentora imenuje dr Mirjanu Daničić, docenta na Filološkom fakultetu u Beogradu.

Doc. dr Mirjana Daničić

_____

Prof. dr Jelena Vujić, redovni profesor

_____

Prof. dr Jelena Filipović, redovni profesor

_____